

dig ott volt, sohasem fogyott el, olyan szeretet — amint Pál egy másik helyen írja — mely a büntetés közben is már készen állott és várt, olyan szeretet, mely ott volt a gyűlöletben, megvetésben és kizsákolásban, s amelynek éppen csak arra volt szüksége, hogy ezt a különös külsőt levethesse, hogy ismét mint szeretet mutatkozhassék. Hatalom, mellyel a keresztyéneknek mindenestre rendelkezniök kell és amit aztán csak használatba kell venniök. Ugye milyen erős, milyen egyszerű, s milyen segítő mindez. Adja Isten, hogy újra hozzájuthassunk ehhez a magától értetődőleg érvényesülő szeretethez.

„Azért írtam is, hogy bizonyosan megtudjam felőletek, hogy mindenben engedelmesek vagytok-e?” — mondja Pál. Ezt is ismét annyira a biblia szívéből mondja. Előbb azt írta nekik, hogy megsértőjét büntessék meg. De íme most, ha őt igazán megértették, úgy észrevették, hogy neki nem annyira a büntetés, hanem általában az ő engedelmességük, belátó, jóindulatú, keresztyén magatartásuk a fontos. Nem állította — mint egy tuskót — eléjük: büntessetek! Nem, a büntetésnek abban a pillanatban a keresztyén életfolytatás egy részének szabad lennie. Egy másik pillanatban másnak kell lennie. Éppen az ellenkezőjének! Alkalom az engedelmességre, természetesen nem neki, hanem engedelmesség mindenben Isten mindig új hangjának; ezt követelte tőlük. Ma egy más rész kerülhet sorra; ha tegnap valamit megtanultak, ma kell azt igazolniok. Ez a bibliai ember szemünk elé elég világosan soha nem állítható mozgékonyasága, szabadsága, hajlékonysága, lendítő ereje, mely sohasem engedi, hogy bárki is berozsdásodjék és megrothadjon, hanem arra képesít, hogy szárnyrakeljünk, mint a sas.

A végső szavak most mindent összefoglalnak: „mert ha én is megbocsátottam valamit, ha valakinek megbocsátottam, tiérettetek cselekedtem Krisztus színe előtt, hogy meg ne csaljon minket a Sátán. Mert jól ismerjük az ő szándékait.” Mi a titka voltaképpen ennek az egész helynek, amely a bibliának, s éppen a második korinthusi levélnek azon nagyszámú helyeihez tartozik, amelyek mellett rendszerint, fel sem figyelve, tovább haladunk? Azt hiszem, hogy a titka e szavakban van: „tiérettetek Krisztus színe előtt.” Pált úgy látjuk itt, mint a katonát, aki királya előtt azzal az egyetlen érdekléssel áll, hogy ügyét előtte igazolja. Nem szabad kontárkodnia, útján óvatosan és gondosan kell járnia, mert királyi szemek tekintenek

reá. Ez az óvatosság és vigyázat parancsolja most neki, hogy megbocsásson „tiérettetek”, az emberi seregért, akik között Krisztus lakozik a földön, míg ő maga megjelenhetik, hogy elkésredés, botránkozás és késelem ne történjék közöttük. Amit neki személyesen kell megbocsátania, az éppen nem jó figyelembe. Nem azért bocsát meg, mert jóindulatú és elnéző, mert nemes a jelleme: megbocsát „tiérettetek . . . Krisztus színe előtt.”

E négy szóhoz kell nekünk minduntalan visszatérnünk, ha Pált és a kegyelem útját, melyen, ő mint bűnös, tökéletlen ember járt, meg akarjuk érteni. Nincs más kegyelem: ez a kegyelem érzéketlenné és buzgóvá, szigorúvá és elnézővé, a felfülvalkodottakkal szemben éberré, a megalázkodottakkal szemben irgalmassá tesz, szeretetet ad, mely mindent elvisel, mindent remél, mindent eltűr és bölcsességet, hogy semmit se kívánjunk tőlük, amikor mindent kívánunk. Olyan időben élünk, amikor minden összeomlással fenyeget, mert az emberek — joggal vagy jogtalanul — egymásnak nem tudnak megbocsátani, mert a Sátán csele, mely az embereket egymással szemben megkegyelmezteti, manapság nagyon jól sikerül. És talán mindennek össze kell omlania, mert az egyedüli összetartó kapocs teljesen kiveszett és teljesen újból kell ismét megkeresnünk. Bárcsak itt-ott emberek akadnának, akik egymásra is találnának, akik teljes csendben új alapot szeretnének lefektetni, akik vágyakoznak a kegyelem útja után és akik meg merik próbálni, hogy rajta járjanak és többet el ne hagyják, ha egyszer már megtalálták.